ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 23ης Φεβρουαρίου 1988 *

Στην υπόθεση 68/86,

Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βόρειας Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενο από τον H. R. L. Purse, του Treasury Solicitor's Department, και τον Richard Plender, barrister, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία του Ηνωμένου Βασιλείου, 28, boulevard Royal,

προσφεύγον,

υποστηριζόμενο από το

Βασίλειο της Δανίας, εκπροσωπούμενο από τον Laurids Mikaelsen, νομικό σύμβουλο της δανικής κυβέρνησης, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την πρεσβεία της Δανίας, 11b, boulevard Joseph-II,

παρεμβαίνον,

κατά

Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενου από τον Antonio Sacchettini, διευθυντή της νομικής υπηρεσίας, επικουρούμενο από τη Moyra Sims, υπάλληλο διοικήσεως στην ίδια υπηρεσία, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Jörg Käser, διευθυντή της νομικής υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad-Adenauer,

καθού,

υποστηριζόμενου από την

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους D. Grant Lawrence, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, και Dierk Booss, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της οδηγίας 85/649 του Συμβουλίου, της 31ης Δεκεμβρίου 1985, για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική δράση στην κτηνοτροφική παραγωγή (ΕΕ L 382, σ. 228),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους G. Bosco, πρόεδρο τμήματος, προεδρεύοντα, G. C. Rodríguez Iglesias, πρόεδρο τμήματος, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, K. Κακούρη, R. Joliet και T. O'Higgins, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz
γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 24ης Ιουνίου 1987 στην οποία το προσφεύγον εκπροσωπήθηκε από τους Sir Patrick Mayhew, QC, και Richard Plender, Barrister,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Οκτωβρίου 1987,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 10 Μαρτίου 1986, το Ηνωνένο Βασίλειο άσκησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζήτησε την ακύρωση της οδηγίας 85/649 του Συμβουλίου, της 31ης Δεκεμβρίου 1985, για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική δράση στην κτηνοτροφική παραγωγή (ΕΕ L 382, σ. 228).

2 Προς στήριξη της προσφυγής του το προσφεύγον προβάλλει ανεπαρκές νόμιμο έρεισμα, έλλειψη αιτιολογίας, παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, παράβαση του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου, έλλειψη διαβουλεύσεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και έλλειψη κατ' ουσία δικαιολογήσεως της οδηγίας.

3 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, η εξέλιξη της διαδικασίας και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.

Επί του νομίμου ερείσματος

4 Το προσφεύγον, υποστηριζόμενο κατά τα ουσιώδη από τη δανική κυβέρνηση, ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη οδηγία, που εκδόθηκε με ειδική πλειοψηφία βάσει του άρθρου 43 της Συνθήκης, έπρεπε να στηριχθεί όχι μόνο σ' αυτό το άρθρο αλλά και στο άρθρο 100, το οποίο απαιτεί ομοφωνία του Συμβουλίου. Το προσφεύγον φρονεί ότι το διπλό αυτό έρεισμα ήταν επιβεβλημένο εφόσον η επίδικη οδηγία είχε ως σκοπό, εκτός των στόχων γεωργικής πολιτικής, μεταξύ άλλων την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για την προστασία των συμφερόντων και της υγείας των καταναλωτών. Ο στόχος αυτός δεν καλύπτεται από το άρθρο 43 της Συνθήκης αλλά εμπίπτει στο άρθρο 100. Η προηγούμενη πρακτική του Συμβουλίου επιβεβαιώνει ότι είναι αναγκαίο το διπλό αυτό νόμιμο έρεισμα.

5 Το Συμβούλιο, καθού, και η παρεμβαίνουσα Επιτροπή δεν αμφισβητούν ότι η επίδικη οδηγία αναφέρεται και στην εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών με σκοπό την προστασία των καταναλωτών και της δημόσιας υγείας, φρονούν όμως ότι δεν εξέρχεται γι' αυτό το λόγο από το πεδίο της κοινής γεωργικής πολιτικής και επομένως καλύπτεται από το άρθρο 43 της Συνθήκης.

6 Πρέπει να σημειωθεί πρώτον ότι εν προκειμένω η αντιδικία ως προς το ορθό νόμιμο έρεισμα δεν είναι ζήτημα καθαρά τυπικό, δεδομένου ότι τα άρθρα 43 και 100 της Συνθήκης θέτουν διαφορετικούς κανόνες για το σχηματισμό της βουλήσεως του Συμβουλίου. Επομένως η επιλογή του νομίμου ερείσματος ήταν ικανή να έχει συνέπειες στον προσδιορισμό του περιεχομένου της προσβαλλόμενης οδηγίας.

7 Κατά συνέπεια, για να εκτιμηθεί το βάσιμο του ισχυρισμού περί ανεπαρκούς νομίμου ερείσματος πρέπει να εξεταστεί αν το Συμβούλιο ήταν αρμόδιο να εκδώσει την επίδικη οδηγία βάσει μόνο του άρθρου 43 της Συνθήκης.

8 Προς τούτο πρέπει να σημειωθεί πρώτον ότι το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής των άρθρων 39 ώς 46 της Συνθήκης καλύπτει, δυνάμει του άρθρου 38, και τα προϊόντα που απαριθμούνται στον πίνακα του παραρτήματος II της Συνθήκης.

9 Στη συνέχεια πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 43 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως του άρθρου 39 που διατυπώνει τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής και του άρθρου 40 που ρυθμίζει τα της εφαρμογής του, ορίζοντας ιδίως, ότι για να επιτευχθούν οι στόχοι που προβλέπονται στο άρθρο 39 δημιουργείται κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών και ότι η οργάνωση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των στόχων αυτών (απόφαση της 21ης Φεβρουαρίου 1979, Stölting κατά Hauptzollamt Hamburg-Jonas, 138/78, ECR 1979, σ. 713).

10 Οι στόχοι της γεωργικής πολιτικής που διατυπώνει το άρθρο 39 της Συνθήκης αφορούν συγκεκριμένα την αύξηση της παραγωγικότητας με την ανάπτυξη της τεχνικής προόδου, με την εξασφάλιση της ορθολογικής αναπτύξεως της γεωργικής παραγωγής και της αρίστης χρησιμοποιήσεως των συντελεστών παραγωγής. Εξάλλου, το άρθρο 39, παράγραφος 2, στοιχεία β) και γ), ορίζει ότι κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη βαθμιαίας εφαρμογής των καταλλήλων προσαρμογών και το γεγονός ότι η γεωργία αποτελεί έναν τομέα στενά συνδεδεμένο με το σύνολο της οικονομίας. Το συμπέρασμα είναι ότι οι στόχοι της γεωργικής πολιτικής διαμορφώνονται κατά τρόπον ώστε τα κοινοτικά όργανα να μπορούν να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους λαμβάνοντας υπόψη τις εξελίξεις στον τομέα της γεωργίας και στο σύνολο της οικονομίας.

11 Τα μέτρα που λαμβάνονται βάσει του άρθρου 43 της Συνθήκης με σκοπό την επίτευξη αυτών των στόχων στο πλαίσιο κοινής οργάνωσης αγοράς, δυνάμει του άρθρου 40, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης, μπορούν να ρυθμίζουν τα της παραγωγής, της ποιότητας και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων. Οι κοινές οργανώσεις αγοράς περιλαμβάνουν πολυάριθμους τέτοιους κανόνες.

12 Η επιδίωξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής, ιδίως δε στο πλαίσιο των κοινών οργανώσεων αγοράς, δεν μπορεί να μη λαμβάνει υπόψη ορισμένες ανάγκες γενικού συμφέροντος όπως η προστασία των καταναλωτών ή της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων, ανάγκες τις οποίες οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τα κοινοτικά όργανα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

13 Σημειωτέον τέλος ότι κατά το άρθρο 42 της Συνθήκης, οι κανόνες ανταγωνισμού δεν εφαρμόζονται στην παραγωγή και στο εμπόριο των γεωργικών προϊόντων παρά μόνο στο μέτρο που καθορίζει το Συμβούλιο με διατάξεις που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 43 της Συνθήκης. Εκδίδοντας τέτοιες διατάξεις το Συμβούλιο οφείλει επομένως να λαμβάνει υπόψη και τις ανάγκες της πολιτικής ανταγωνισμού.

14 Από το σύνολο των διατάξεων που αναλύονται πιο πάνω προκύπτει ότι το άρθρο 43 της Συνθήκης αποτελεί το κατάλληλο νόμιμο έρεισμα για κάθε ρύθμιση που αφορά την παραγωγή και την εμπορία των γεωργικών προϊόντων τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης, η οποία συμβάλλει στην πραγματοποίηση ενός ή περισσοτέρων από τους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής που διατυπώνει το άρθρο 39 της Συνθήκης. Οι ρυθμίσεις αυτού του είδους μπορούν να προβλέπουν την εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων στον τομέα αυτό χωρίς να απαιτείται αναφορά στο άρθρο 100 της Συνθήκης.

15 Όπως το Δικαστήριο έκρινε ιδίως με τις αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1978 (Pigs Marketing Board κατά Redmond, 83/78, ECR 1978, σ. 2347) και της 26ης Ιουνίου 1979 (Pigs and Bacon Commission κατά McCarren, 177/78, ECR 1979, σ. 2161), το άρθρο 38, παράγραφος 2, της Συνθήκης προβλέπει την προτεραιότητα των ειδικών διατάξεων του γεωργικού τομέα έναντι των γενικών διατάξεων που αφορούν την εγκαθίδρυση της κοινής αγοράς.

16 Κατά συνέπεια, ακόμη και αν οι επίδικες ρυθμίσεις έχουν συγχρόνως στόχους γεωργικής πολιτικής και άλλους οι οποίοι, ελλείψει ειδικών διατάξεων, επιδιώκονται βάσει του άρθρου 100 της Συνθήκης, από τη διάταξη αυτή η οποία προβλέπει γενικώς την έκδοση οδηγιών για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών, δεν προκύπτει κανένα επιχείρημα που να στηρίζει τον περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 43 της Συνθήκης.

17 Βάσει των παραπάνω σκέψεων πρέπει να εξεταστεί αν η επίδικη οδηγία εμπίπτει ή όχι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 43 της Συνθήκης όπως οριοθετήθηκε.

18 Σχετικώς πρέπει να σημειωθεί πρώτον ότι κοινή οργάνωση αγοράς υπάρχει στους τομείς του βοείου κρέατος (κανονισμός 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1968, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 72), του χοιρείου κρέατος (κανονισμός 2759/75 του Συμβουλίου, της 29ης Οκτωβρίου 1975, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/014, σ. 3) και του προβείου και αιγείου κρέατος (κανονισμός 1837/80 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1980, ΕΕ ειδ. έκδ. 03/029, σ. 150) και ότι οι κανονισμοί αυτοί προβλέπουν στο άρθρο 2 ο καθένας τη λήψη κοινοτικών μέτρων με σκοπό την καλύτερη οργάνωση της παραγωγής, της μεταποίησης και της εμπορίας και τη βελτίωση της ποιότητας.

19 Η επίδικη οδηγία περιέχει κατά τα ουσιώδη, αφενός, κανόνες που αφορούν τη χορήγηση στα ζώα εκμεταλλεύσεως, στο κρέας των οποίων αναφέρονται οι προαναφερθείσες κοινές οργανώσεις αγοράς, ορισμένων ουσιών με ορμονική δράση και, αφετέρου, κανόνες που αφορούν τα αναγκαία μέτρα ελέγχου. Τα μέτρα αυτά αφορούν ιδίως το μεταξύ των κρατών μελών εμπόριο ζώντων ζώων και κρεάτων προελεύσεως των κρατών μελών καθώς και τις εισαγωγές των προϊόντων αυτών εντός της Κοινότητας.

20 Από τις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας προκύπτει ότι αυτή αποβλέπει στην προστασία της υγείας των ανθρώπων και των συμφερόντων των καταναλωτών ώστε να τεθεί τέρμα στη « στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού » και να βελτιωθούν οι δυνατότητες « διάθεσης των εν λόγω προϊόντων ».

21 Βάσει του περιεχομένου και των στόχων της, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η οδηγία, που ρυθμίζει τους όρους παραγωγής και εμπορίας του κρέατος με προοπτική τη βελτίωση της ποιότητάς του, εμπίπτει στο πλαίσιο των μέτρων που προβλέπουν οι προαναφερθείσες κοινές οργανώσεις της αγοράς κρέατος, συμβάλλοντας έτσι στην επίτευξη των στόχων της κοινής γεωργικής πολιτικής που διατυπώνει το άρθρο 39 της Συνθήκης.

22 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η επίδικη οδηγία εμπίπτει στον τομέα της κοινής γεωργικής πολιτικής και ότι το Συμβούλιο ήταν αρμόδιο να την εκδώσει βάσει μόνο του άρθρου 43 της Συνθήκης.

23 Η διαπίστωση αυτή δεν επηρεάζεται από το στοιχείο, που επικαλείται το προσφεύγον, ότι δηλαδή το Συμβούλιο απέστη της πρακτικής του που ήταν να στηρίζει τις πράξεις οι οποίες αφορούν τον εν λόγω τομέα στα άρθρα 43 και 100 της Συνθήκης.

24 Πρέπει να σημειωθεί σχετικά, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 26ης Μαρτίου 1987 (Επιτροπή κατά Συμβουλίου, 45/86, Συλλογή 1987, σ. 1493), ότι στο πλαίσιο του συστήματος των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας η επιλογή του νομίμου ερείσματος μιας πράξης στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία που επιδέχονται ένδικο έλεγχο. Η απλή πρακτική του Συμβουλίου δεν μπορεί να συνιστά παρέκκλιση από κανόνες της Συνθήκης. Επομένως δεν μπορεί να δημιουργήσει προηγούμενο που δεσμεύει τα κοινοτικά όργανα όσον αφορά το ορθό νόμιμο έρεισμα.

25 Άρα ο πρώτος ισχυρισμός του προσφεύγοντος πρέπει να απορριφθεί.

Επί της αιτιολογίας

26 Το προσφεύγον ισχυρίζεται ότι η επίδικη οδηγία δεν αιτιολογείται επαρκώς.

27 Η πρώτη αιτίαση του προσφεύγοντος σχετικά με την αιτιολογία είναι ότι δεν μνημονεύεται το πραγματικό αντικείμενο της οδηγίας, δηλαδή η προσέγγιση των εθνικών διατάξεων προς το συμφέρον των καταναλωτών και συγκεκριμένα για την προστασία της υγείας τους.

28 Σχετικώς πρέπει να σημειωθεί, αφενός ότι, όπως προκύπτει από τις προεκτεθείσες σκέψεις σχετικά με το νόμιμο έρεισμα, οι αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας διατυπώνουν με επαρκή σαφήνεια τους επιδιωκόμενους στόχους και, αφετέρου, ότι η υγεία των ανθρώπων και η προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών αναφέρονται ρητά στην πρώτη και στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη αντιστοίχως. Επομένως η αιτίαση αυτή είναι απορριπτέα.

29 Η δεύτερη αιτίαση του προσφεύγοντος σχετικά με την αιτιολογία είναι ότι η επίδικη οδηγία δεν αναφέρεται στην οδηγία 81/602 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 1981, περί απαγορεύσεως ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση (ΕΕ L 222, σ. 32), της οποίας είναι συμπληρωματική. Πράγματι, το άρθρο 8 της οδηγίας 81/602

προβλέπει ότι η Επιτροπή θα υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την αποκτηθείσα εμπειρία και την επιστημονική εξέλιξη που θα συνοδεύεται ενδεχομένως από προτάσεις στις οποίες θα λαμβάνεται υπόψη αυτή η εξέλιξη.

30 Η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα η οδηγία 81/602 δεν μνημονεύεται μεν στις αιτιολογικές σκέψεις της επίδικης οδηγίας, αναφέρεται όμως ρητά στα άρθρα 1, 2, 5, 6 και 7 αυτής. Συνεπώς η σχέση μεταξύ των δύο οδηγιών προκύπτει με επαρκή σαφήνεια από το κείμενο της επίδικης οδηγίας.

31 Η τρίτη αιτίαση του προσφεύγοντος σχετικά με την αιτιολογία είναι ότι δεν προσδιορίζεται η πρόταση της Επιτροπής.

32 Ως προς αυτό το σημείο πρέπει να διαπιστωθεί ότι η επίδικη οδηγία δεν περιέχει ακριβή μνεία που να προσδιορίζει την πρόταση της Επιτροπής. Η παράλειψη αυτή όμως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράβαση ουσιώδους τύπου εφόσον είναι βέβαιο ότι η οδηγία εκδόθηκε με πρόταση της Επιτροπής.

33 Επομένως, η αιτίαση ότι δεν προσδιορίζεται η πρόταση της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί.

34 Τέλος, η τέταρτη αιτίαση του προσφεύγοντος σχετικά με την αιτιολογία είναι ότι η επίδικη οδηγία δεν αναφέρει ότι εκδόθηκε κατόπιν υποβολής της επιστημονικής έκθεσης που προβλέπει το άρθρο 8 της οδηγίας 81/602 ούτε αναφέρει τους λόγους για τους οποίους δεν ελήφθη υπόψη η έκθεση αυτή, την οποία όφειλε να εξετάσει το Συμβούλιο προκειμένου να κρίνει μήπως η προτεινόμενη νομοθεσία ήταν προφανώς ανεπαρκής για την επιδίωξη των στόχων της.

35 Στο σημείο αυτό αρκεί να διαπιστωθεί ότι, όπως ορθά παρατήρησε το Συμβούλιο, το άρθρο 8 της οδηγίας 81/602 επιβάλλει υποχρέωση μόνο στην Επιτροπή, η οποία όφειλε να φροντίσει για την εκπόνηση της έκθεσης και να τη λάβει υπόψη ενδεχομένως στις προτάσεις της. Το Συμβούλιο δηλαδή δεν είχε την υποχρέωση να αναφερθεί σ' αυτά τα προηγούμενα. Επομένως η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

36 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η οδηγία είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Άρα ο δεύτερος ισχυρισμός είναι απορριπτέος.

Επί της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

37 Το προσφεύγον φρονεί ότι η έκδοση της οδηγίας με πλειοψηφία αντιβαίνει στην αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης δεδομένου ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 81/602 (προαναφερθείσα) καθώς και το άρθρο 14 της οδηγίας 85/358 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 1985, που συμπληρώνει την οδηγία 81/602 (ΕΕ L 191, σ. 46), προβλέπουν ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη χορήγηση στα ζώα των πέντε ορμονών που αναφέρει η επίδικη οδηγία. Το Συμβούλιο δηλαδή ανέλαβε την υποχρέωση να αποφασίσει ομόφωνα.

38 Επ' αυτού πρέπει να σημειωθεί ότι οι κανόνες που διέπουν το σχηματισμό της βούλησης των κοινοτικών οργάνων διατυπώνονται στη Συνθήκη και δεν τελούν στη διάθεση ούτε των κρατών μελών ούτε αυτών των οργάνων.

39 Άρα και αυτός ο ισχυρισμός είναι απορριπτέος.

Επί της παραβάσεως του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου

40 Το προσφεύγον φρονεί ότι η εφαρμογή της έγγραφης διαδικασίας για την έκδοση της προσβαλλόμενης οδηγίας, τη στιγμή που δύο κράτη μέλη αντιτάχθηκαν ρητά, συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου, δεδομένου ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 122) ορίζει ότι για να εφαρμοστεί η διαδικασία αυτή πρέπει να την αποδέχονται όλα τα μέλη του Συμβουλίου.

41 Για να εξεταστεί το βάσιμο του ισχυρισμού πρέπει να εκτεθούν τα ουσιώδη σημεία του ιστορικού της οδηγίας.

42 Το Νοέμβριο 1985, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο τροποποίηση της προηγούμενης πρότασής της, που προέβλεπε — όπως και το ψηφισθέν κείμενο που είναι και το επίδικο — την απαγόρευση της χορηγήσεως φυσικών ορμονών με εξαίρεση τη χορήγηση για θεραπευτικούς σκοπούς και την απόλυτη απαγόρευση των συνθετικών ορμονών. Το Συμβούλιο συζήτησε το σχέδιο αυτό στις 19 Νοεμβρίου 1985.

43 Μια άλλη τροποποιημένη πρόταση που υποβλήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1985 εξετάστηκε από το Συμβούλιο στις 19 Δεκεμβρίου, με βάση μόνο το γαλλικό κείμενο. Κατά τη συνεδρίαση εκείνη η Επιτροπή πρότεινε τις τελευταίες της τροποποιήσεις. Το Συμβούλιο αποφάσισε, με αντίθετη ψήφο του Ηνωμένου Βασιλείου και της Δανίας, να εκδώσει την οδηγία με τη γραπτή διαδικασία πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1985.

44 Στις 23 Δεκεμβρίου 1985, ο γενικός γραμματέας του Συμβουλίου ζήτησε με τηλετύπημα από το βρετανό Υπουργό Γεωργίας την ψήφο του Ηνωμένου Βασιλείου για την επίδικη οδηγία, κατά τη γραπτή διαδικασία, πριν από τις 30 Δεκεμβρίου 1985 και ώρα 16.00. Με έγγραφο της 31ης Δεκεμβρίου 1985 το Ηνωμένο Βασίλειο επισήμανε ότι αντιτίθεται και στην εφαρμογή της γραπτής διαδικασίας και στην ίδια την οδηγία.

45 Την ίδια ημέρα, στις 31 Δεκεμβρίου 1985, η επίδικη οδηγία κοινοποιήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο ως εκδοθείσα με τη γραπτή διαδικασία.

46 Υπό τις συνθήκες αυτές πρέπει να σημειωθεί πρώτον ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου ορίζει:

« Οι αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με επείγουσα υπόθεση δύνανται να ληφθούν διά γραπτής ψηφοφορίας αν για το θέμα αυτό όλα τα μέλη του Συμβουλίου αποδέχονται μια τέτοια διαδικασία. »

47 Η διάταξη αυτή δηλώνει σαφώς ότι για την εφαρμογή της γραπτής διαδικασίας απαιτείται η συμφωνία όλων των μελών του Συμβουλίου. Αυτή η υποχρέωση ομόφωνης αποδοχής είναι ανεξάρτητη του ζητήματος αν η συγκεκριμένη πράξη θα πρέπει να εκδοθεί ομόφωνα ή με πλειοψηφία δυνάμει της Συνθήκης.

48 Κατά συνέπεια το Συμβούλιο υποχρεούται να σέβεται το διαδικαστικό κανόνα που έθεσε το ίδιο με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του. Δεν μπορεί δε να παρεκκλίνει από τον κανόνα αυτό ακόμη και με πλειοψηφία μεγαλύτερη από αυτή που απαιτείται για την έκδοση ή την τροποποίηση του εσωτερικού κανονισμού, χωρίς να τροποποιήσει νομοτύπως την πράξη αυτή, η οποία εκδίδεται βάσει του άρθρου 5 της Συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής.

49 Εν προκειμένω επομένως η παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου πρέπει να θεωρηθεί ως παράβαση ουσιώδους τύπου κατά την έννοια του άρθρου 173, πρώτη παράγραφος, της Συνθήκης και κατά συνέπεια η προσφυγή είναι βάσιμη ως προς αυτό τον ισχυρισμό. Άρα η οδηγία 85/649 του Συμβουλίου, της 31ης Δεκεμβρίου 1985, για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική δράση στην κτηνοτροφική παραγωγή (ΕΕ L 382, σ. 228) πρέπει να ακυρωθεί ενώ παρέλκει η εξέταση των λοιπών ισχυρισμών του προσφεύγοντος.

Επί των δικαστικών εξόδων

50 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα όμως με την παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, το Δικαστήριο μπορεί να συμψηφίσει τα δικαστικά έξοδα εν όλω ή εν μέρει σε περίπτωση μερικής νίκης των διαδίκων ή για εξαιρετικούς λόγους.

51 Εν προκειμένω, έγινε μεν δεκτός ο ισχυρισμός του προσφεύγοντος σχετικά με την παράβαση ουσιώδους τύπου, απορρίφθηκαν όμως άλλοι μεταξύ των οποίων και αυτός που αφορά το κύριο θεσμικό πρόβλημα της παρούσας υπόθεσης, δηλαδή την επιλογή του νομίμου ερείσματος της προσβαλλόμενης οδηγίας.

52 Υπό τις συνθήκες αυτές κάθε διάδικος, περιλαμβανομένων και των παρεμβαινόντων, πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την οδηγία 85/649 του Συμβουλίου, της 31ης Δεκεμβρίου 1985, για την απαγόρευση της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική δράση στην κτηνοτροφική παραγωγή (ΕΕ L 382, σ. 228).

2) Κάθε διάδικος, περιλαμβανομένων και των παρεμβαινόντων, φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Bosco Rodríguez Iglesias Koopmans Everling

Bahlmann Galmot Κακούρης Joliet O'Higgins

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 23 Φεβρουαρίου 1988.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart